

Motion till riksdagen 2019/20:58

av Aron Emilsson m.fl. (SD)

med anledning av prop. 2018/19:136 Ett modernt public service nära publiken – Villkor 2020–2025

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår propositionen i sin helhet.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ser över formerna för public service, däribland en sammanslagning av public service-bolagen till ett bolag som sysslar med samtliga format, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om speglingsuppdraget och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att direkt tillsätta utredningar om övergången från marksänd tv till modernare distributionssätt och hantering av krissituationer när allt färre tar del av information via marknätet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om parallellsändningar av tv-kanaler och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i de fall en förhandsprövning görs bör den inte göras av en under regeringen underställd myndighet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Radio och tv i allmänhetens tjänst, public service, är jämte tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen grundbultar i vårt mediasystem och i förlängningen i vår demokrati. Samtidigt märker vi hur public service-bolagen allt oftare kritiserats för att brista i sitt uppdrag, och inte sällan finns det fog för kritiken och förbättringspotential att anamma. För Sverigedemokraterna fyller public service som idé och institution en viktig funktion då det är att betrakta som ett allmänintresse, särskilt för ett litet språk-

och kulturområde som Sverige och Norden. Public service har ett viktigt grunduppdrag i att arbeta med att förmedla kvalitativ samhällsinformation och ha ett brett utbud av svensk och nordisk film- och tv-produktion för svenska folket, producerat på svenska i Sverige och Norden. Inte minst har man ett ansvar att främja svenska språket, svensk kultur och natur samt inte minst nyheter och drama. Man är också en allt viktigare del av totalförsvaret.

Utredningen rörande formerna för framtidens public service påbörjades i ett sent skede, med lite tid att utreda en modernisering av formerna för public service med hänsyn och anpassning till den snabba utveckling som skett på medieområdet. Det hade varit bra om regeringen så som riksdagen begärde initierat denna process tidigare. Sverigedemokraterna anförde inför utredningen och propositionen rörande finansieringen av public service att former för och omfattning av public service borde beslutas innan beslut om finansieringen fattas. En hållning vi håller fast vid. Nu är den nya finansieringsmodellen införd, samtidigt som regeringens förslag för att anpassa public service till teknikutvecklingen på medieområdet är få och otillräckliga. Public service är i behov av stora reformer för att anpassas till nuvarande medieera. Vi har sedan ett flertal år tillbaka presenterat olika förslag på reformer vi tror är nödvändiga. Även om riksdagen och regeringen inte vill utvärdera dessa förslag, finner vi det oroande att övriga riksdagspartier och regeringen inte tycks föreslå nästan några anpassningar av public service till dagens mediesituation.

Det är tid att långsiktigt och genomtänkt se över omfattning, innehållsuppdraget och speglingsuppdraget, men också den långsiktiga medelstilldelningen och beredskapsuppdraget. En övergripande public service-utredning bör ges direktiv att se över helheten för att radio och tv i allmänhetens tjänst ska kunna tryggas långsiktigt, särskilt i en hårdnande global konkurrens.

Vi vill förstärka sakligheten genom att inrätta ett specialinriktat organ som inför ett granskningsärende sätter samman ett vetenskapsråd som får till uppgift att kontrollera anmälda programs eller reportages saklighet. Vi vill att rättelser exponeras tydligare på exempelvis programbolagets hemsida eller i ett särskilt program för att stärka transparensen mellan mediekonsumenter och programbolagen. Vi vill sätta kompetens framför kvotering i alla lägen. Sedan en lång tid tillbaka har vi påtalat och förordat åtgärder för att innehåll på bolagens egna webbsajter ska räknas som en del av kärnuppdraget och ska kunna granskas utifrån krav om saklighet och opartiskhet av granskningsnämnden. Även om regeringen berör detta i propositionen har deras senfärdighet genererat en situation där nättinnehåll blir en del av kärnuppdraget, men utan att det kan granskas av granskningsnämnden.

Utöver ovanstående bör public service-bolagen slås samman i ett formatoberoende bolag för att anpassas till dagens mediesituation.

Utifrån ovanstående, dvs. att Sverigedemokraternas vision för public service vitt skiljer sig från övriga partiers och regeringens vision, kan inte Sverigedemokraterna ställa sig bakom propositionen.

Det betyder samtidigt inte att samtliga av regeringens förslag är dåliga, men vi är skyldiga att se till helheten och anser att våra förslag bättre svarar för den medieutveckling som vi ser i dagsläget och under överskådlig tid.

Ett medielandskap i förändring

En stor del av den situation regeringen beskriver rörande det förändrade medielandskapet instämmer vi i. Däremot menar vi att problemet med filterbubblor inte nödvändigtvis är större i dag än för några år sedan. Utifrån uttalanden från medieforskare från SOM-institutet har filterbubblor alltid funnits och det finns ingen forskning som tyder på att vi i dag skulle vara mer benägna än förr att omge oss med åsikter som bekräftar oss eller våra åsikter.¹

Dessutom förskönar regeringen förtroendet för public service-aktörerna genom att relativisera situationen och jämföra med andra medieaktörer. Public service är inte som andra medieaktörer och förväntas inte heller vara det. Det är mycket allvarligt att radio- och tv-bolagen som ska stå i allmänhetens tjänst tappar förtroende bland befolkningen. Utöver det är det av yttersta vikt att identifiera samtliga aspekter som kan ligga till grund för det sjunkande förtroendet och om minskningen beror på exempelvis bristande nyansering i bolagens innehåll.

Regeringen verklighetsbeskrivning är således inkorrekt och ofullständig. Det är därmed svårt att fatta solida beslut på en bristfällig verklighetsbeskrivning.

Rörande reglering av public service

Speglingsuppdraget

Regeringens tolkning av speglingsuppdraget innebär att de ser etnisk och sexuell representation som ett verktyg för att bredda medierapportering och mångfald. Man utgår från att personer med olika ursprung genom sin härkomst ger nya perspektiv i debatten. Sverigedemokraterna anser att denna form av mångfaldsambition inte är konstruktiv, dvs. att en persons förmåga att lyfta fram perspektiv inte alltid eller enbart påverkas av personens etnicitet eller sexuella läggning, och att det är högst tveksamt att denna typ av åtgärd skulle bredda debattklimatet och säkra en mångfasetterad rapportering. Tvärtom kan denna uppfattning anses förlegad. Av den anledningen är vi kritiska till att man i sändningstillståndet fäster vikt vid könsfördelning och etnisk representation. Kompetens måste vara primärt fokus framför kvotering av olika slag. Ett fokus på varierande meningssperspektiv och olika livsförhållanden i landets alla delar bör snarare vara det som åsyftas.

Framtidens distributionsformer

Regeringen skriver att övergången från marksänd tv till andra distributionssätt ska utredas fram till 2027. Sverigedemokraterna vill betona att denna utredning bör komma till stånd snarast och att det bör finnas möjlighet att diskutera det eventuella innehållet i en sådan utredning i flera år innan ett beslut ska fattas. Detta för att teknikutveckling går mycket fort och att frågorna berör rikets och medborgarnas säkerhet. Hur säkerställer vi att public service webbportaler går att nå i en krissituation om landet är under angrepp?

Regeringen skriver att en beredning bör komma till stånd tidigt under tillståndsperioden. Sverigedemokraterna anser att denna utredning bör påbörjas direkt.

---

¹ <https://fof.se/tidning/2018/1/artikel/forskare-sticker-hal-pa-myten-om-filterbubblor>.

Parallelsändning av tv-kanaler med samma innehåll

SVT sänder i dag innehåll i SVT1 och SVT2 i både HD-kvalitet och standardupplösning. Merparten av befolkningen har möjlighet att ta emot sändningar i HD-kvalitet, och under sändningstillståndsperioden bör den grupp som inte har möjlighet att ta emot HD-sändningar minska. Under sändningstillståndsperioden kan således en punkt nås där det är överflödigt att sända SVT1 och SVT2 i både standard- och HD-kvalitet. Därför bör bolaget självt få möjlighet att avgöra huruvida parallelsändning ska ske och prioritera resurserna så att de optimeras utifrån hur det påverkar tillgången för vissa grupper, och beroende på om dessa grupper har annan utrustning som gör att de kan ta del av public services utbud.

Inkludering av webbportalerna i kärnverksamheten

Det är bra att regeringen äntligen insett behovet av en översyn och modernisering av public service-bolagens uppdrag. Samtidigt föreslår regeringen ett genomförande av denna förändring utan tillräckliga förberedelser. Det är djupt problematiskt att verksamheten på internet blir en del av kärnuppdraget samtidigt som innehållet på internet inte kan granskas efter krav om saklighet och opartiskhet. Grundlagsutredningen som syftar till att möjliggöra denna granskning borde ha kommit till stånd för flera år sedan, och detta har också frekvent påpekats av olika riksdagsledamöter i riksdagen. Sverigedemokraterna anser, till skillnad från regeringen, att public service bör bli formatoberoende. Även om regeringen anser att huvuddelen av public service innehåll ska sändas genom etern, är det olyckligt att innehåll för minoriteter, så som föreslagits, ska kunna undantas från denna huvudregel, och således inte kunna granskas. Eftersom Sverigedemokraterna anser att public service-bolagen likt andra mediebolag bör anpassa sitt format efter tillfälle och det som ska förmedlas, anser vi att det är mycket olyckligt att textinnehåll inte kan granskas utifrån kraven om saklighet och opartiskhet.

Förhandsprövning

Under utredningens gång uppmärksammade vi Sverigedemokrater att skiljelinjen mellan censur och styrning från regeringen är härfin vad gäller förhandsprövningen. Vi månar om armlängds avstånd, framför allt när politiker kan bedöma programinnehåll så som förhandsprövningen av public service nya tjänster innebär. Förhandsprövningen fungerar på så vis att nya program eller andra tjänster av större betydelse ska anmälas till regeringen i förväg för godkännande. Anmälan ska även rapporteras till MPRT som i sin tur utreder och godkänner den nya tjänstens allmänna värde och marknads-påverkan. Vi ställer oss skeptiska till om det är politikernas, och särskilt regeringens, uppdrag att avgöra om public service-bolagen ska få lov att starta nya tjänster eller inte. Om och i de fall en förhandsprövning görs, bör den inte göras av en under regeringen underställd myndighet, utan organiseringen av den funktionen bör ses över.

Sändningarnas innehåll

Medielandskapet har genomgått en betydande förändring de senaste åren, där teknikutvecklingen låter fler aktörer utmana de etablerade mediehusen. Teknikutvecklingen har även tillåtit mediebolagen att frånga sitt tidigare fokus på ett format till att numera

anpassa formatet till det mest lämpliga för innehållet. Mediehus som tidigare enbart använt tidningar för att sprida information använder i dag både ljud, bild, text och video. Vi ser en utveckling mot mediebolag utan inlåsning till ett utgivningsformat. En sådan utveckling måste public service anpassa sig till. I framtiden blir det otidsenligt att ha separata public service-bolag för olika format, där ett bolag sänder radio och ett annat sänder tv samtidigt som de sprider information genom text på sina webbportaler.

Ytterst få länder i världen har separata public service-bolag efter format. Samtliga våra grannländer har endast ett public service-bolag, vilket visat sig fungera väl. Det svenska systemet med flera separata public service-bolag är undantag från regeln ur ett europeiskt perspektiv. Det är alltså inte självklart att public service ska bestå av flera bolag och att dessa ska arbeta med olika format. Vi föreslår därför en sammanslagning av public service-bolagen även i Sverige. En sammanslagning skulle kunna generera samordningsvinster, effektivitetsförbättringar och att medel kan fördelas bättre. En bättre fördelning skulle ge public service ökade möjligheter att med material på svenska konkurrera med stora internationella medieaktörer inom såväl journalistik som drama.

Vi föreslår att en parlamentarisk kommitté tillsammans med representanter från public service-bolagen får i uppdrag att utreda alternativ kring hur en sammanslagning skulle kunna äga rum.

Aron Emilsson (SD)

Angelika Bengtsson (SD)

Jonas Andersson i Linköping (SD)

Cassandra Sundin (SD)